

УДК 374.28(09)

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2020.7.238042>

ORCID 0000-0002-8822-9517

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФАСИЛІТАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ЛЮДЬМИ РІЗНОГО ВІКУ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ

Віктор Стрельніков,

доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

У статті охарактеризовано особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу; показано, як на засадах фасилітації застосовуються технології «діадної взаємодії» та ситуаційного навчання майбутніх фахівців із соціальної роботи; проведено аналіз їх застосування в практиці підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу.

Мета статті полягає в узагальненні практичних напрацювань дослідників з англomовних країн щодо ефективного застосування технологій посткласичної дидактики («діадної взаємодії» та ситуаційного навчання) у практиці підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу.

Розкрито сутність застосування технології «кейс-методу» в підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу, яка міститься в зміні мети навчання (усвідомленні в соціальній і соціально-педагогічній роботі можливості не єдиного, а багатьох рішень; демократичному характері процесу набуття знань, рівноправності з іншими учасниками, зокрема з викладачем, коли головним стає вироблення у процесі співтворчості майбутнього фахівця із соціальної роботи з педагогом нових знань, навичок фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу; чіткості й простоті технології застосування кейс-методу, на основі якого набуває розвитку система цінностей майбутніх фахівців із соціальної роботи як фасилітаторів, формуються їхні фасилітаційні позиції, життєві установки, своєрідне професійне світосприймання тощо).

Проведено характеристику функціональних форм і якостей діадної взаємодії, які, враховуючи відносну компактність і простоту, використовуються викладачами у підготовці майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу. Це підвищило якість діадної взаємодії викладача з майбутніми фахівцями із соціальної роботи.

Ключові слова: *підготовка, соціальна робота, технологія навчання, майбутній соціальний працівник, фасилітаційна взаємодія, соціальний статус, технологія ситуаційного навчання, технологія «діадної взаємодії».*

Постановка проблеми. Сьогодні підготовка майбутніх фахівців із соціальної роботи відчуває дефіцит активних і продуктивних методик, методів, прийомів, технологій навчання. Традиційні технології означеної підготовки не забезпечують вирішення проблеми ефективної фасилітаційної взаємодії фахівців із соціальної роботи з людьми різного віку та соціального статусу, формування професійної компетентності майбутніх фахівців із соціальної роботи з означеної проблематики, тому доречно звернутися до західноєвропейського й американського досвіду застосування технологій посткласичної дидактики, серед яких виділимо технології «діадної взаємодії» і проблемно-ситуаційного навчання («кейс-метод»). Досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до

фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу свідчить, що такі технології здатні ефективніше, ніж традиційна підготовка, вирішити завдання формування фасилітаційних здатностей майбутнього фахівця із соціальної роботи щодо організації власних дій та мобілізації внутрішніх ресурсів із метою успішного здійснення фасилітаційної взаємодії з клієнтами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми підготовки майбутніх фахівців з використанням технології ситуаційного навчання, засвідчив її популярність у вітчизняних дослідженнях (Л. Багрій, І. Богданова, Г. Каніщенко, В. Конашук, Л. Лебедик, В. Лобода, Ю. Лопатинська, І. Осадченко, Л. Петько, О. Пометун, О. Сидоренко, Ю. Сурмін, Л. Чижевська, П. Шеремет та ін.). Однак, у більшості робіт дослідниками не систематизовані переваги застосування технології ситуаційного навчання, що значно применшує її практичне значення, особливо у підготовці майбутніх соціальних працівників.

Мета статті полягає в узагальненні практичних напрацювань дослідників з англійських країн щодо ефективного застосування технологій посткласичної дидактики («діадної взаємодії» та ситуаційного навчання) у практиці підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фасилітацію розглядають як супровід групового процесу, що направлений на ефективну комунікацію, усвідомлення та досягнення поставлених цілей. У фасилітації навчального процесу ключовими є організація навчального простору, залучення та сприяння розкриттю потенціалу учасників та групи в цілому, а також підтримка учасників у реалізації їхніх навчальних цілей (Фасилітація, 2018).

Серед технологій підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу виокремлюємо застосовувати технологію ситуаційного навчання («кейс-метод») і технологію «діадної взаємодії» (Стрельников, 2018, с. 34-38), які коротко охарактеризуємо.

Для підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу актуальною є технологія *ситуаційного навчання*, яка на Заході має назву «кейс-метод». Її вважають початком подолання кризи освіти в сучасному світі (Стрельников, 2018, с. 36). Справді, ця технологія може сприяти оновленню вітчизняної вищої освіти, бо стоїть біля джерел утворення і ствердження посткласичної системи освіти.

«Кейс»-технологію» вітчизняні дослідники розглядають як комплект засобів навчання, які розміщуються в кейсі комплектів. Такий комплект необхідно надавати майбутнім фахівцям із соціальної роботи вже на початку вивчення кожної навчальної дисципліни. Комплекти, які вони отримують, можуть містити електронні навчальні посібники, методичні рекомендації, довідники, презентації у Power-point, відеоматеріали, компакт-диски. Дидактичні матеріали здатні забезпечити належну самостійну роботу студентів. Організація навчального процесу передбачає виконання домашніх завдань, проведення тьюторіалів, модульне і підсумкове тестування. Цю технологію найкраще застосовувати для аналізу конкретних ситуацій, розробки проектів соціальної та соціально-педагогічної роботи, ділових ігор тощо (Стрельников, 2018, с. 36).

Кейс-метод є технологією, що найбільше сприятиме належній підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу.

Сутність застосування у підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу технології «кейс-метод» полягає в тому, що:

1) мета навчання відрізняється від класичної схеми – навчити, дати єдино «правильні», назавжди освоєні знання, вміння й навички, адже соціальна ситуація швидко

змінюється; навчальний процес орієнтується на усвідомлення в соціальній та соціально-педагогічній роботі не єдиного, а багатьох рішень;

2) на відміну від традиційних технологій навчання, кейс-методові властивий демократичний характер процесу набуття знань – майбутній фахівець із соціальної роботи є рівноправним із іншими учасниками в обговоренні проблем соціальної та соціально-педагогічної роботи, зокрема, з викладачем; головним у підготовці майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу є не оволодіння готовими знаннями, а вироблення їх у процесі співтворчості майбутнього фахівця із соціальної роботи й викладача;

3) результатом застосування кейс-методу є не лише знання, а й професійні навички фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу;

4) технологія застосування кейс-методу у підготовці майбутніх соціальних працівників є досить чіткою і простою – за певними правилами виробляється модель конкретної ситуації, яка має місце в реальній практиці фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу, та комплекс знань, практичних навичок, необхідних студентові для її вирішення (означена модель може мати вигляд тексту обсягом від однієї до десяти сторінок, який називається «кейсом»); майбутні фахівці із соціальної роботи попередньо вивчають запропонований кейс, залучають різноманітні джерела інформації, матеріали оглядових лекцій, тощо; на практичних заняттях та диспутах зміст кейсу детально обговорюється, викладач у фасилітаційній взаємодії процесу співтворчості виконує роль диспетчера (організовує і підтримує дискусію, генерує уточнювальні запитання, фіксує відповіді);

5) на основі кейс-методу набуває розвитку система цінностей майбутніх фахівців із соціальної роботи як фасилітаторів, формуються їхні фасилітаційні позиції, життєві установки, своєрідне професійне світосприймання;

6) кейс-метод долає «непоборний» дефект традиційного навчання – сухий, неемоційний виклад матеріалу, дозволяє отримати задоволення від пізнання нового, отже реалізує омріяну класиками педагогіки Школу Радості; захопленість, творча конкуренція, своєрідна соціальна ейфорія, позитивні емоції, що закономірно виникають під час обговорення кейсу, дають насолоду від фасилітаційної взаємодії;

7) кейс-технологія розвиває вміння майбутніх фахівців із соціальної роботи самостійно орієнтуватися в ситуації такої взаємодії, оволодівати її методикою і методологією, набувати досвіду фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу (Стрельников, 2018).

Кейс-технологія передбачає певні завдання, етапи, методи роботи. Етапами роботи майбутніх фахівців із соціальної роботи з кейсами є: а) «входження» і розуміння ситуації соціальної та соціально-педагогічної роботи; б) постановка діагнозу ситуації, з'ясування причин появи можливих симптомів; в) визначення стратегії вирішення ключових проблем соціальної роботи (виявлення справжніх причин); г) вироблення стратегічних альтернатив соціальної роботи (пошук варіантів рішень); д) оцінювання і вибір альтернатив (вибір оптимального рішення); е) обґрунтування рішення (Стрельников, 2018, с. 37).

Щодо технології «діадної взаємодії» у навчанні майбутніх фахівців із соціальної роботи і викладача з'ясовано, що цю технологію започатковано професором Корнельського університету США У. Бронфенбреннером (*U. Bronfenbrenner*) у масштабному дослідженні впливу середовища («сетингу», від англ. – *setting*) на розвиток людини «Екологія розвитку людини» у 70-80-их роках ХХ століття у країнах США і Європи (Bronfenbrenner, 1979, р. 21).

Найважливішою одиницею екологічного контексту, яка має власні правила розвитку, в У. Бронфенбреннера є діада (з англ. *dyad* – двійка, пара). Автор з педагогічної точки зору розглядає діадну взаємодію. Характеризуючи у плані розвитку особистості діади за їх потенціалом, він виділяє три функціональні форми діадної взаємодії:

а) діада *спостереження* (*an observational dyad*), яка має місце, коли хтось проявляє стійку увагу до діяльності іншої людини (наприклад, майбутній фахівець із соціальної роботи до діяльності з фасилітаційної взаємодії викладача чи навпаки), котра, в свою чергу, хоче, щоб на неї також звертали увагу; якщо дві особи уважні до діяльності однієї з них, то, на думку У. Бронфенбреннера, вони часто починають діяти спільно;

б) діади спостереження трансформуються в діади *сумісної діяльності* (*a joint activity dyad*); учасники діади не роблять те саме, але активність кожного стає диференційовано спрямованою складовою інтегративного патерну; ця форма діадної взаємодії найкраща у плані зростання мотивації самостійно удосконалювати свою діяльність, зокрема і фасилітаційної взаємодії; виховна сила діади сумісної діяльності обумовлена її якостями: 1) взаємною узгодженістю, яка передбачає, що кожний учасник діади, як і майбутній фахівець із соціальної роботи з колегами і з викладачем, координує з діями партнера свої дії; ця координація не лише формує вміння майбутнього фахівця із соціальної роботи взаємодіяти в ролі фасилітатора, а й стимулює еволюцію розуміння взаємозалежності як найважливішого етапу в когнітивному розвитку (проводячи аналогію з пінг-понгом, де обмін м'ячами прискорюється у процесі гри, У. Бронфенбреннер підкреслював, що взаємна узгодженість стимулює прискорення темпу і зростання складності виховного процесу в діаді (Стрельніков, 2018, с. 35); 2) балансом влади; 3) афективними взаєминами учасників діадних взаємодій, які характеризуються більшою силою й виразністю, є взаємно негативними, позитивними, амбівалентними чи асиметричними (коли Б подобається А, але А не подобається Б), міра їх взаємності й позитивності суттєво впливають на процес розвитку особистості, його темп;

в) афективні взаємини відіграють вирішальну роль у формуванні третього типу діадної взаємодії – *«провідної діади»* (*a primary dyad*), яка означає зв'язок, що феноменологічно продовжує існувати для обох учасників (наприклад, майбутнього фахівця із соціальної роботи і його викладача чи куратора), навіть якщо вони вже не разом, то залишаються один для одного об'єктами сильних емоцій, продовжують впливати на поведінку кожного, з'являються в думках; найчастіше виникає на основі участі в спільній діяльності, особливо за умов фасилітаційної взаємодії.

Справедливим є твердження У. Бронфенбреннера: «Виховний вплив як діади спостереження, так і діади спільної діяльності буде значнішим, якщо кожна з них буде існувати в контексті провідної діади, яка характеризується взаємними позитивними почуттями. І навпаки, взаємний антагонізм, що має місце в контексті провідної діади, порушує виховне спостереження і особливо деструктивний для спільної діяльності» (Bronfenbrenner, 1979, p. 60).

Викладачі мають керуватися характеристиками функціональних форм і якостей діадних взаємодій, враховуючи їхню відносну компактність і простоту, під час підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу з метою підвищення якості діадної взаємодії з окремими майбутніми фахівцями із соціальної роботи.

Заслуговує на увагу запропонована автором досить злагоджена, гармонійна і змістовна система гіпотез розвитку людини. Є біля п'ятдесяти гіпотез розвитку, тому назвемо ті, які доцільно застосовувати у підготовці майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу (Стрельніков, 2018, с. 35).

Перша гіпотеза розвитку людини – проблема ролі є не менш важливим контекстом розвитку людини, ніж її діяльність і міжособистісні взаємини, які складають мікросистему. Різні види сетингів стимулюють різні рольові патерни для особистості, яка є учасником багатьох сетингів. «Поведінка, очікувана від носія певної ролі, зумовлюється існуванням у сетингу інших ролей, які схвалюють або стримують пов'язану з цією роллю поведінку» (Bronfenbrenner, 1979, p. 94). Чим сильніша влада, визнана суспільством за певною роллю,

тим яскравіше її виконавець проявляє тенденцію її застосовувати, а ті, хто займає підлеглу позицію, стають більш покірними, залежними, втрачають ініціативу. Ця обставина особливо значуща для процесу підготовки майбутнього фахівця із соціальної роботи до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу, де важливими є взаємин між учасниками процесу на засадах фасилітації, адже жорстке фіксування взаємин, незмінність балансу влади знецінює результат. І навпаки, динамічність і гнучкість позицій учасників фасилітаційної взаємодії створюють необхідну різноманітність і багатогранність у взаєминах, сприяють досягненню результату підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу (Стрельніков, 2018, с. 35).

Друга гіпотеза розвитку людини: полягає в тому, що розвитку людини сприяє її взаємодія з особами, які одночасно грають декілька ролей, її власна участь у різноманітному рольовому репертуарі (Bronfenbrenner, 1979, p. 152). Спілкування стає ефективним, якщо: у різних сетингах реалізуються рольові вимоги; діади, ролі, види діяльності, до яких залучається майбутній фахівець із соціальної роботи, які сприяють виникненню взаємної довіри, позитивної орієнтації, консенсусу цілей між сетингами і еволюції балансу влади на користь самої особистості (Bronfenbrenner, 1979, с. 212). Позитивний розвивавальний ефект участі майбутнього фахівця із соціальної роботи в різних сетингах зростає, коли вони перебувають у різних культурних чи субкультурних контекстах з різними соціальними, етичними, релігійними, віковими та іншими фундаментальними ознаками (Стрельніков, 2018, с. 35-36).

Третя гіпотеза розвитку людини: запорукою успішного функціонування мезосистем є якість і кількість «ланок підтримки» між сетингами; потенціал мезосистеми для підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу зростає, якщо до «ланок підтримки» входять люди, які вже сформуливали з майбутнім фахівцем із соціальної роботи провідну діаду (Стрельніков, 2018, с. 36).

Четверта гіпотеза розвитку людини: розвивальні можливості сетингу, зокрема для підготовки майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу, змінюються залежно від того, які зв'язки (прямі чи побічні) налагоджені в учасників сетингу з органами влади, через які вони можуть впливати на прийняття рішень і використання матеріальних ресурсів, що сприятиме задоволенню потреб фахівця із соціальної роботи (Стрельніков, 2018, с. 36).

П'ята гіпотеза розвитку людини: «Розвивальний ефект переходу з одного провідного сетингу в інший забезпечує функція взаємодії між траєкторією розвитку, заданою попереднім сетингом і балансом вимог і підтримки, який встановлюється між новим сетингом і його зв'язками з попередніми» (Coleman, 1986, p. 288).

Шоста гіпотеза розвитку людини: «розвивальний потенціал мезосистеми зростає, коли особистості, залучені до спільної діяльності (у нашому випадку – майбутній фахівець із соціальної роботи і викладач), формують систему співробітництва (*a closed activity network*), тобто, коли кожний учасник системи залучається до спільної діяльності з усіма іншими» (Coleman, 1986, p. 223). Руйнування взаємин добровільної залежності, втрата відчуття співучасті, відчуження особистості є «катастрофою» в її соціалізації (Стрельніков, 2018, с. 36).

Готуючи майбутніх соціальних працівників до фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу, викладачі мають враховувати висновок У. Бронфенбреннера про те, що конструктивний вплив на означений розвиток студента можливий лише тоді, коли здійснюється вплив на його середовище. Керуючись вимогами до «діади спостереження», викладач має слідкувати за своєю поведінкою, мовою, зовнішнім виглядом, намагатися бути взірцем для майбутнього фахівця із соціальної роботи; упроваджуючи у життя студентів діаду «сумісної діяльності», викладач має шукати можливості для включення у спільну діяльність всіх студентів групи, вести, окрім

традиційного навчання, наукову, гурткову роботу, готувати свята, походи до музеїв, картинних галерей, робити мультимедійні презентації, проводити студентські наукові конференції тощо; щоб забезпечити «якість діадної взаємодії», викладачеві слід створювати продуктивні конфлікти у фасилітаційній взаємодії і «гасити» афективні негативні взаємини; створювати «рольовий репертуар» майбутніх фахівців із соціальної роботи, надавати «траєкторіям розвитку» напряду фасилітаційної взаємодії; налагоджувати співробітництво з різними громадськими організаціями в аспекті соціальної та соціально-педагогічної роботи, музеями, театрами. Кураторам студентських груп слід сприяти налагодженню зв'язків між різними сетингами – закладом освіти, гуртком, сім'єю, гуртком, секцією тощо; добре вивчити сім'ї майбутніх фахівців із соціальної роботи, їх взаємини з батьками та житлово-побутові умови тощо.

Висновки. Досить проблематичним, на жаль, є масове застосування означених технологій в сучасних умовах вищої освіти України. Окрім матеріальних чинників, пов'язаних із соціально-економічною кризою в освіті, гостро виступають психологічні та організаційні. Результативне впровадження означених технологій навчання можливе тоді, коли його результати матимуть для майбутніх фахівців із соціальної роботи життєво важливе значення, їм (а не викладачам) будуть потрібні ці технології для фасилітаційної взаємодії з людьми різного віку та соціального статусу. На основі такого спілкування соціальний працівник буде прагнути ствердитись як професіонал, доводитиме своє право на кращі умови праці та її оплати, подальшу творчість і новаторство.

ЛІТЕРАТУРА

- Лебедик, Л. В. (Ред.). (2020). *Гуманізація педагогічного процесу у вищій школі*. Полтава: ПУЕТ.
- Лебедик, Л., & Стрельніков В. (2020). Інтерактивні технології навчання майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи. *Імідж сучасного педагога*, 4 (193), 49-53.
- Стрельніков, В. Ю. (2018). Технології «діадної взаємодії» та ситуаційного навчання студентів. *Педагогічні науки*, 71, 34-38. Взято з <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10120>
- Фасилітація (2018). Взято з <http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2018/07/Abetka-Facilitation-Insha-Osvita.pdf>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of human development. Experiments by nature and design*. Cambridge.
- Coleman, J. S. (1986). Schools and the communities they serve. *Phi Delta Kappan*, 66 (8), 223-288.

REFERENCES

- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of human development. Experiments by nature and design*. Cambridge.
- Coleman, J. S. (1986). Schools and the communities they serve. *Phi Delta Kappan*, 66 (8), 223-288.
- Fasylytatsiia [Facilitation] (2018). Retrieved from <http://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2018/07/Abetka-Facilitation-Insha-Osvita.pdf> [in Ukrainian].
- Lebedyk, L. V. (Ed.). (2020). *Humanizatsiia pedahohichnoho protsesu u vyshchii shkoli [Humanization of the pedagogical process in higher education]*. Poltava: PUET [in Ukrainian].
- Lebedyk, L., & Strelnikov V. (2020). Interaktyvni tekhnolohii navchannia maibutnix fakhivtsiv u sferi sotsialnoi roboty [Interactive technologies of training future specialists in the field of social work]. *Image of the Modern Pedagogue*, 4 (193), 49-53 [in Ukrainian].
- Strelnikov, V. Yu. (2018). Tekhnolohii «diadnoi vzaiemodii» ta sytuatsiinoho navchannia studentiv [Technologies of "dyad interaction" and situational learning of students].

Pedagogical Sciences, 71, 34-38. Retrieved from <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10120> [in Ukrainian].

FUTURE SOCIAL WORKER TRAINING IN FACILITATION INTERACTION WITH PEOPLE OF DIFFERENT AGES AND SOCIAL STATUS

Viktor Strelnikov,

doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor of the Department of Social Work of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University.

The article describes the peculiarities of future social worker training in facilitation interaction with people of different ages and social status; it is shown how the technologies of 'dyad interaction' and future specialists in social work situational training are applied on the basis of facilitation; an analysis of their implementation in the practice of future social worker training in facilitation interaction with people of different ages and social status is given.

The aim of the paper is to summarize the practical work of researchers from English-speaking countries on the effective use of postclassical didactics ('dyad interaction' and situational learning) in the practice of social worker training in facilitation interaction with people of different ages and social status.

The essence of 'case-method technology implementation in the practice of future social worker training in facilitation interaction with people of different ages and social status is contained; it is contained in a change of the purpose of training (awareness that there is a possibility of many solutions in social and social-pedagogical work of; democratic nature of the process of acquiring knowledge, equality with other participants, in particular with the lecturer, when the main thing is to develop in the process of co-creation of the future specialist in social work with the lecturer new knowledge, skills of facilitation interaction with people of different ages and social status; the method on the basis of which the system of values of future specialists in social work as facilitators develops, their facilitation positions, life attitudes, a kind of professional worldview, etc. are formed).

A description of the functional forms and qualities of dyad interaction is presented. Considering the relative compactness and simplicity, they are used by lecturers in the process of future social worker training in facilitation interaction with people of different ages and social status. It has improved the quality of the lecturer's dyad interaction with future social workers.

Keywords: *training, social work, learning technology, future social worker, facilitation interaction, social status, situational learning technology, dyad interaction technology.*

Надійшла до редакції 18.04.2020 р.